

ZNAKOVÝ JAZYK V KOMUNIKACI A VZDĚLÁVÁNÍ NESLYŠÍCÍCH

Tematická rešerše z Pedagogické bibliografické databáze
Plné texty článků lze objednat na adrese studovna@npmk

1.

Bimodal bilingual language development of hearing children of deaf parents
[Bimodální bilingvální vývoj v osvojování jazyků u slyšících dětí neslyšících rodičů] / Kristin Hofmann, Solveig Chilla -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: European journal of special needs education -- ISSN 0885-6257 -- Roč. 30, č. 1 (february 2015) (2015), s. [30]-46.

Kvalitativní případová studie zjišťovala, jak si slyšící děti neslyšících rodičů osvojují mluvený a zároveň znakový jazyk. Zkoumala čtyři děti ve věku 3 - 6 let a jejich schopnosti v obou jazycích. Ukázalo se, že tyto děti mají stejnou schopnost jako monolingvní děti, které se učí mluvit (německy), v případě formování vět a poměrně dobře zvládají slovní zásobu, ale mají problémy se slovesy a s předložkami. Autoři studie také zjistili, že i když jsou některé děti schopny naučit se oba jazyky (mluvený a znakový) simultánně, většinou dochází k postupnému osvojování mluveného jazyka tak, jak je to známo u dětí emigrantů, které si němčinu osvojují jako druhý jazyk.

mateřský jazyk ; znaková řeč ; dítě ; neslyšící ; rodiče ; němčina ; bilingvismus ; výzkum ; jazyková dovednost ; SRN

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/442364>

2.

Co je to vlastně ta znakovaná čeština? [What is it signed Czech language?] / Jitka Motejízková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Info zpravodaj : magazín informačního centra o hluchotě FRPSP -- Roč. 19, č. 2 (2011), s. 9-10.

Autorka vysvětluje rozdíl mezi pojmy znakovaná čeština a český znakový jazyk pro sluchově postižené. Hlavní pozornost při tom soustředí na znakovanou češtinu

(tj. umělý jazykový systém, který klade znaky ve větě podle slovosledu českého jazyka) a její potenciální uživatele.

znaková řeč ; nonverbální komunikace ; terminologie ; pojem ; sluchově postižený ; neslyšící ; komunikace ; čeština ; český znakový jazyk ; znakovaná čeština

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/347647>

3.

Český znakový jazyk - pohled do historie [Czech sign language - a historical perspective] / Lenka Okrouhlíková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 25, č. 3 (2015), s. 278-298.

Článek přináší komentovaný přehled textů obsahujících informace o podobě či způsobu užití českého znakového jazyka v letech 1786-1907, zejména v souvislosti s fungováním Ústavu pro hluchoněmé v Praze. Zaměřuje se především na ta díla, která obsahují slovní popisy znaků dříve užívaných na našem území. Uvádí i jména těch, kteří se zasloužili o rozvoj znakové řeči u nás (ředitelé, učitelé, lékaři).

neslyšící ; sluchově postižený ; vada sluchu ; hluchota ; hluchoněmota ; kombinovaná vada ; gesto ; znaková řeč ; nonverbální komunikace ; Pražský ústav pro hluchoněmé ; Česká republika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/448029>

4.

Český znakový jazyk a postavení neslyšících lidí v České republice = Czech Sign Language and the Situation of the Deaf in the Czech Republic / Radka Nováková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studie z aplikované lingvistiky = Studies in applied linguistics -- ISSN 1804-3240 -- Roč. 8, č. 1 (2017), s. 81-85.

Přehled vývoje na poli lingvistiky českého znakového jazyka a souvisejících oblastí v posledních dvou desetiletích. Vznik Institutu pro neslyšící pod vedením Miloně Potměšila, přijetí zákona o znakové řeči v roce 1998, vznik oboru čeština v komunikaci neslyšících, vydávání vědeckých článků a publikací i

beletristických děl k tématu hluchoty. Úsilí o zlepšení kvality tlumočení mezi češtinou a českým znakovým jazykem, zavedení českého znakového jazyka do médií (Zprávy ve znakové řeči a Televizní klub neslyšících v ČT), zavádění funkce asistentů neslyšících dětí do škol.

lingvistika ; znaková řeč ; čeština ; zákon ; odborná literatura ; tlumočení ; tlumočnick ; televize ; televizní vysílání ; asistent ; neslyšící ; škola

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465484>

5.

Jak je znakový jazyk zpracováván v mozku? [How is sign language processed in brain] / R. Cambell, M. MacSweeney, D. Waters ; [Redaktor] Jitka Motejzíková – cze

In: Info zpravodaj : magazín informačního centra o hluchotě FRPSP -- Roč. 18, č. 1 (2010), s. 24-25.

Podle výzkumů je mluvený jazyk zpracováván v levé hemisféře mozku v tzv. Brocově a Wernickeho oblasti. Pokud dojde k vážnému zranění této části mozku, může dojít ke ztrátě možnosti mluvit. Článek přináší stručný popis dosavadních poznatků o tom, jakým způsobem jsou v mozku zpracovávány znakové jazyky. Tyto poznatky jsou porovnány s informacemi, které se týkají zpracování mluvených jazyků, tj. co je stejné a co jiné.

komunikace ; nonverbální komunikace ; znaková řeč ; mluvený jazyk ; ústní projev ; komparace ; mozek ; vnímání ; poškození mozku

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/271921>

6.

Krátký pohled na vzdělávání tlumočnicků [Brief look at education of sign language interpreters] / Tim Curry – cze

In: Gong : časopis sluchově postižených -- ISSN 0323-0732 -- Roč. 42, č. 10-12 (2013), s. 37.

Počátky a současná úroveň vzdělávání tlumočnicků znakového jazyka v USA. V minulosti byli učitelé znakového jazyka nuceni odhadovat, co mají vyučovat, vycházeli pouze ze svých zkušeností. To ale dnes nestačí. Univerzita severní Floridy proto vyvinula nový magisterský studijní obor, který má vyškolit nové

učitele tlumočení s cílem šířit ve výuce znakového jazyka neslyšících nejnovější metody a výzkumy.

znaková řeč ; sluchově postižený ; výuka ; vyučovací metoda ; učitel ; tlumočení ; tlumočnický ; nonverbální komunikace ; studijní obor ; vzdělávání učitelů ; nedostatek ; zlepšení ; Spojené státy americké

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/423015>

7.

Mluvený, nebo znakový jazyk : co je lepší pro vzdělávání neslyšících dětí? [Spoken or sign language : what is better for educating deaf and hard-of-hearing children?] / Petr Pabian -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Info zpravodaj : magazín informačního centra o hluchotě FRPSP -- Roč. 19, č. 2 (2011), s. 13-15.

Shrnutí výsledků mezinárodního výzkumu, který se zabýval různými přístupy k jazykovému rozvoji sluchově postižených dětí školního a předškolního věku. Výsledky programů založených na mluveném jazyce a programů založených na znakování tzv. totální komunikace a bilingvální vzdělávání.

sluchově postižený ; neslyšící ; dítě ; žák ; předškolní věk ; předškolní dítě ; jazyková výuka ; nonverbální komunikace ; mluvený jazyk ; znaková řeč ; bilingvismus ; dvojjazyčné vzdělávání ; komunikace ; komunikační schopnost ; rozvíjení schopností ; komparace ; výzkum ; výsledek výzkumu

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/347649>

8.

Nemanuální prostředky ve znakových jazycích : stručné poznámky úvodem [Non-manual means in sign languages : brief introductory notes] / Alena Macurová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 22, č. 1 (2012), s. 13-19.

Príspevek shrnuje specifickost znakových jazyků z hlediska sémiotiky - způsob jejich existence, interakce manuálních a nemanuálních prostředků v jejich struktuře. Opírá se o poznatky lingvistiky znakových jazyků. Naznačuje okruhy problémů spjaté s charakteristikou prostředků nemanuálních, jejich verbální a

neverbální povahu, jejich uplatnění gramatické, prozodické a pragmatické a jejich postavení v jazykovém systému.

znaková řeč ; verbální komunikace ; nonverbální komunikace ; neslyšící ; sluchově postižený ; lingvistika ; čeština ; slovní zásoba ; znak ; sémiotika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/371495>

9.

Počátky tlumočení pro neslyšící v českých zemích, aneb, 90 let od vzniku této profese u nás. Díl 2 [The beginnings of interpretation for deaf people in the Czech Lands, or, 90 years of this profession in our country] / Petr Pánek – cze

In: Gong : časopis sluchově postižených -- ISSN 0323-0732 -- Roč. 42, č. 10-12 (2013), s. 8-9.

Druhý díl ze seriálu článků o historii tlumočení znakového jazyka v českých zemích začíná prvními vzdělanými neslyšícími, kteří tvoří druhou skupinu tlumočnicků. Jednalo se o velmi schopné organizátory spolkového života. Často měli buď zbytky sluchu, nebo ztratili sluch během života.

neslyšící ; sluchově postižený ; znaková řeč ; tlumočení ; tlumočnick ; profese ; nonverbální komunikace ; historické hledisko ; dějiny ; vývoj

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/426803>

10.

Počátky tlumočení pro neslyšící v českých zemích. Díl 1 [Beginnings of interpreting from/to the sign language in the Czech Lands] / Petr Pánek – cze

In: Gong : časopis sluchově postižených -- ISSN 0323-0732 -- Roč. 42, č. 7-9 (2013), s. 8.

První díl ze seriálu článků o historii tlumočení znakového jazyka v českých zemích. Základ vzniku současné profese tlumočnicků položili rodiče neslyšících dětí ve dvacátých letech 20. století tím, že založili a financovali první kurzy znakového jazyka. Druhou skupinou prvních tlumočnicků byli vzdělaní neslyšící. Třetí skupinu lidí, kteří ve svém volném čase tlumočili neslyšícím, tvořili učitelé a ředitelé ústavů pro hluchoněmé.

neslyšící ; sluchově postižený ; znaková řeč ; tlumočnick ; tlumočení ; profese ; nonverbální komunikace ; dějiny ; historické hledisko ; vývoj ; století 20

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/422361>

11.

Počátky tlumočení pro neslyšící v českých zemích. Díl 3 [Beginnings of interpreting for the deaf in the Czech Lands] / Petr Pánek – cze

In: Gong : časopis sluchově postižených -- ISSN 0323-0732 -- Roč. 43, č. 1-3 (2014), s. 8-9.

Třetí díl ze seriálu článků o historii tlumočení znakového jazyka v českých zemích pokračuje druhou skupinou našich prvních tlumočnicků. Byli to vzdělaní neslyšící, kteří měli buď zbytky sluchu, nebo ohluchli až během života.

neslyšící ; sluchově postižený ; znaková řeč ; tlumočení ; tlumočnick ; profese ; nonverbální komunikace ; dějiny ; historické hledisko ; vývoj

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/426602>

12.

Poznáváme český znakový jazyk - střídání rolí [Getting to know Czech sign language - switching of roles] / Denisa Lachmanová, Lenka Okrouhlíková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 26, č. 1 (2016), s. 46-59.

Článek informuje o základních prostředcích užívaných při střídání rolí v českém znakovém jazyce (odlišení postav, návaznost, přehlednost). Jsou popsána pravidla a prostředky postupu střídání rolí (doplněno fotografiemi), vyjádření hlediska a větný rámec, jehož podoba se proměňuje v závislosti na umístění střídání rolí do různých částí textu. Vlastní výzkum je porovnán se strategiemi užívanými ve vybraných zahraničních znakových jazycích.

vada sluchu ; smyslová porucha ; hluchota ; hluchoněmota ; němota ; handicap ; postižený ; sluchově postižený ; znaková řeč ; gesto ; nonverbální komunikace ; komparace ; výzkum ; střídání rolí ; český znakový jazyk

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451104>

13.

Ruce a svět : Hands and World : Merleau-Ponty, gesto a znakový jazyk : Merleau-Ponty, Gesture and Sign Language / Josef Fulka -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studie z aplikované lingvistiky = Studies in applied linguistics -- ISSN 1804-3240 -- Roč. 8, č. 1 (2017), s. 43-52.

Zamyšlení nad kapitolou z Merleau-Pontyho knihy Fenomenologie vnímání, která je věnována fenoménu exprese a promluvy. Merleau-Pontyho filozofie jazyka, vztah gesta a jazyka. Jeho teze lze využít při zkoumání znakového jazyka. To se zpočátku věnovalo vztahu znakového jazyka k jazyku mluvenému, v současnosti však hledá jeho souvislost s gesty. Doložení Merleau-Pontyho teze na vesnickém znakovém jazyce kata kolok z ostrova Bali.

znaková řeč ; gesto ; fenomenologie ; vnímání ; expresivita ; jazyk ; filozofie ; Merleau-Ponty, Maurice, ; Merleau-Ponty, Maurice, ; Fenomenologie vnímání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465405>

14.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky a český znakový jazyk = Common European Framework of Reference for Languages and Czech Sign Language / Andrea Hudáková, Radka Nováková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studie z aplikované lingvistiky = Studies in applied linguistics -- ISSN 1804-3240 -- Roč. 7, č. 2 (2016), s. 115-125.

Možnosti využití Společného evropského referenčního rámce (SERR) a jeho popisů referenčních úrovní znalostí jazyků, pro český znakový jazyk. Hodnocení tří mezinárodních projektů s českou účastí zabývajících se problematikou hodnocení a porovnávání jazykových znalostí v oblasti znakových jazyků z hlediska využitelnosti jejich výstupů při tvorbě SERR pro český znakový jazyk.

znaková řeč ; čeština ; jazyk ; hodnocení ; komparace ; znalost ; zvládání ; dokument ; výsledek výzkumu ; Společný evropský referenční rámec ; znakový jazyk ; znaková čeština

ABA125

<http://katalog.npmk.cz/documents/456091>

15.

Vývoj sociální kognice českých neslyšících dětí - uživatelů českého znakového jazyka a uživatelů mluvené češtiny = Development of Social Cognition in Czech Deaf Children - Czech Sign Language Users and Czech Spoken Language Users : adaptace testové baterie : Adaptation of a Test Battery /
Andrea Hudáková, Eva Filippová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studie z aplikované lingvistiky = Studies in applied linguistics -- ISSN 1804-3240 -- Roč. 8, č. 1 (2017), s. 53-64.

Je otázkou, zda se u dětí, které nemohou slyšet mluvenou řeč a rozumět jí, rozvíjejí sociálně-kognitivní kompetence, umožňující porozumět chování a jednání jiných lidí, stejně jako u slyšících dětí. Ke zkoumání této problematiky existují ve světě příslušné testové baterie. Příspěvek popisuje postup adaptace anglické testové baterie pro české jazykové a kulturní prostředí a její pokusné ověření na populaci slyšících uživatelů mluvené češtiny a neslyšících uživatelů českého znakového jazyka.

neslyšící ; znaková řeč ; porozumění ; chování ; jednání ; sociální dovednost ; poznávací schopnost ; komparace ; čeština ; test ; výzkum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/465458>